

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш, а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакція, адміністрація експедиція «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліного ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженя. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Воздушний кабінет.

На днях буде зложений новий «урядничий» кабінет під проводом д-ра Кербера. Урядничий — для красних очей лівиці. Лівиця не в силі зложити свого кабінету, а проти кабінету правиці розвела би лівиця обструкцію; тож вибрано золоту посередню дорогу витвореня кабінету опять будьто неутраляного, але зложеного виключно з Німців, в котрих — хоч урядників — бе ся лише німецьке серце.

Сей кабінет має уздоровити парламентарну машину. Чим, якими средствами? — поки-що тайна, хоч можна догадуватись, що др. Кербер, віруючи в можливість, примирити Чехів з Німцями, підійме ся якоїсь проби в тім напрямі.

Щож застане новий кабінет в старім парламенті? Він застане ситуацію незмінну, застане правицю і лівицю. На лівиці яко парламентарній меншости кабінет не зможе оперти ся, наколи не хоче пійти небавом між усонших. На правиці сей кабінет рівно не зможе оперти ся, бо тоді викликав би ті самі обструкційні галабурди, яких були ми свідками під конепь ери гр. Баденього і через весь час ери гр. Туна. Новий кабінет повинне проте в воздушї між обома великими, собі ворожими таборами.

Який успіх буде такого воздушного становища кабінету в конституційній державі? — легко догадати ся. Він стріне ся з недовірем у обох таборів парламенту і на се недовіре умре. Ми принайменше, знаючи докладно діаметрально собі противні змаганя обох великих таборів, не врожимо і сему новому кабінетови довгого житя. А наколи би сей кабінет мав з гори назначений довший вік, то в такім случаю мусів би теперішній парламент наложити голсвою.

ВОЛОДИМИР КОРОЛЕНКО.

В ніч під Великдень.

Велика субота року 187.....

Сутемний вечір давно уже спав на заниклу землю.

Розігріта за день і тепер легонько овіяна жвавим диханем весняного нічного мороза, земля, здавало ся, зітхала ся повною груддю від цього зітханя, граючи у промінях пишно розжареного зіряного неба, уставали білясті тумани, наче клубки кадного диму, підіймаючи ся на зустріч ідущому сьвяту.

Було тихо. Невелике губервіальне місто усе овіяне похмурою прохолодою, замовкло, сподіваючи ся тії хвилини, коли з високости соборної дзвіниці прозвонить перший удар. Але місто не спало. Під покровою вогких померків, в затінку мовчазливих, безлюдних вулиць, чуло ся здержуване вижадане. Тільки де-коли пробіжить запізнений робітник, котрого сьвято ледва не застало за важкою, непокірною працею, проторохотить візник — і знова німа тиша. Житє утекло з улиць у будинки, у богаті палати і бідні хати, що світили вікнами на вулицю, і там заховало ся. Над містом, над стенами, над усію землею чулось небачне повіване сьвята во-

Кардинальний блуд найновішої санації внутрішнього положеня Австрії лежить в тім, що рішаючі сфери не дбають о санацію самої-ж держави, а до старих плястрів ліплять новий. В Австрії треба почати від уздоровленя сих сумних взаємин, які витворились між єї народами, а за таке уздоровлене не брало ся від початку конституційної ери жадне правительство. Картелі і вічні картелі сторонництв — отсе знамя всіх наших парламентів. Більші сторонництва лучились з собою для своїх егоїстичних змагань і цілий і на те, щоби над другими слабшими сторонництвами, позакартелевими, переходити до дневного порядку.

Як би Австрія була етнографічно одноцільною державою, тоді така картелева політика сторонництв політичних чи суспільних могла би бути бодай в часті виправдана. Тоді більшість парламентарна могла би поборювати меншість. Але в ріжноплеменній Австрії суть можливі лише національні більшости і меншости, а над національними меншостями не вільно переходити до дневного порядку, позаяк основні державні закони запоручують кождому народови повну рівноправність. Поборюване національних меншостей картелями случайних національних більшостей значить се одно, що нарушене конституції, насилуване одних народів другими, геґемонів одних над другими.

Поки національна свідомість у деяких австрійських народів була ще в сповитку, було і можливе висше згадане насилуване случайних національних меншостей. Нині така система управи вже не тільки не можлива, але она просто розстроює і підкопує істноване Австрії. Продовжати картелеву політику національних більшостей на шкodu таких же меншостей є ідентичне з зрадою державною.

скресеня і поновленя, — що ось-ось наближало ся...

Місяць не підіймав ся і місто лежало у широкій тіні зіря, на котрому бованіла велика понура будівля. Неподобні, прями та строгі лінії цієї будови хмурно рисували ся на зіряній блакиті, темні ворота ледви відрізняли ся з темряви затіненої стіни і чотири башти по кутках вирізували ся на небі гострими верхами.

Але ось з високости соборної дзвіниці зірвав ся і проніс ся у чуйному повітрі замисленої ночі перший дзеленячий удар... другий, третій... Через хвилину у ріжних місцях, усякими тонами дзеленчали, заливали ся і сьпівали дзвони, і гуки, сплітаючи ся у сильний оргінальний лад, тихо хитали ся і наче крутили ся у повітрі... З понурої будівлі, що затінювала місто, теж чуло ся сухе, надтріснуте деренчане.

Подзвін змовк... Гуки розстали у повітрі, але тиша ночі тільки ступнево увиходила у свої права: ще довго у темряві здавав ся неспокийний, замираючий відгук, неначе бренькіт захованої, натягнутої у повітрі струни. У хатах вогні погасли, вікна церквів сяли. Земля року 187... ще раз лагодилась оголосити старе гасло перемоги спокою, любови і братерства...

У темних воротах понурої будівлі застук-

Народи мають право і обовязок, бути в рівній мірі учасниками не лише горожанських та політичних, але і національних свобод. Неучасть в сих свободах викликає оправдане невдоволене, що звертає ся проти геґемонів, а в консеквенції проти самої-ж держави, котра терпить таку геґемонію.

Санація парламенту не вдасть ся проте без санації міжнародних взаємин в Долитавщині. Санація парламенту не вдасть ся, наколи би новий кабінет захотів примирити лише Чехів з Німцями. Антагонізм національний цвигте повсюди, а послы угнетених народів не знесуть вже дотеперішної аномалії: форитованя одних народів перед другими. Справедливість мусить бути вимірена всім народам без виїмки.

А впрочім, чи є у теперішних прусофільських національних Німців щира охота до миротворної акції? Ми сумніваємо ся дуже. Німецькі націонали хотять панувати, а не мирити ся. Ми певні навіть того, що самі Німці з лівиці сейчас сплянуть парламентарну машину, скоро лише новий кабінет захотів би перевести основні державні закони. Німці з лівиці раді би теперішній status quo удержати як найдовше. Таж на ділі они панують вже в Австрії посредством сих неутраляних урядничих кабінетів, а задушевне їх змагане кристалізує ся нині в — абсолютизмі.

Були часи в Австрії, де вірено в поєднане народів von Volk zu Volk. Були проби єднаня народів розпорядженями і дорогою законодатною, чи то в парламенті, чи по соймах. А де-ж успіхи? Успіхів не було, бо в горі не було енергії до того, а між народами не було доброї волі. В добру волю народів ми давно втратили віру, а чи др. Кербер розвине потрібну енергію до справедливого пере-

тіли заєви. Піввідділ жовнірів, брязкаючи у потемку зброєю, вийшов на нічну сторожу. Вони підходили до роґів, на час зупиняючи ся коло стійки; з темної купки людей виходила розміряною ходою одна постать, а попередний вартовий неначе тошнув у цій невизначено-чорній купці. Потім піввідділ рушав далі, обходячи круг туремної стіни.

На західнім боці на зміну вартового, що стояв тут, вийшов молодий новобранець. Він став обличчям до стіни, брязнув ружницею, одійшов на дві ступні і зробивши пів обороту, став опліч попереднього вартовника. Той, трохи повернувши до його голови, проказав авичайні направи.

— Від рога до рога... дивитись... не спати, не куняти! — швидко казав жовнір, а некрут натужно слухав, і у його сірих очах просьвічував ся якийсь незвичайний вираз нудьги.

— Второпав? — спитав фрайтер.

— Еге зрозумів!

— Так гляди-ж! — казав той суворо, але потім добротливо добавив:

— Нічого Хватенко не бій ся! Ти-ж не баба... Чого там тобі лякати ся?

— Звісно нічого, та тіки щось на серці неначе важенько...

ведення основних начал нашої конституції? — ми сумніваємо ся. Австрійські правительства робили завсігди лише те, що — мусіли, а з традицією зривати — се не легке діло. Впрочім поживемо — побачимо. Боїмось лише, щоби експеримент з новим воздушним кабінетом не лишив ся експериментом, яких мали ми мабуть вже за багато...

Д О П И С ь.

З Косівщини.

В ч. 267 Вашої поважаної часописи пропущено між оо., котрі в склад рад громадских в тутешнім повіті входять, моє імя. Здаєсь через ошибку напроваджено місто мене о. Колесу котрого в косівськїм повіті нема.

В тій самій дописи піднесено, що я звертав ся в вітвертїм листї до Его Екц. п. Намістника в справі пофалшованого протесту против переведених виборів до ради гром. в Довгополї. Се правда. — В ч. 99 Вашої пов. часописи з 7/5 1898 я звертав ся в вітвертїм письмі до Его Екц. п. Намістника в справі пофалшованого протесту — в надїї, що виновників потягнєсь до строгої відвічальности в скорї, але я ошиб ся. Не стану розсуджувати, з чиєї вини справа доси проволіклась, але подам те, що о тій справі міг я провідати.

4/12 с. р. мали в справі пофалшованого протесту по першій раз (!) бути переслуханими в ц. к. старостві в Косові писар гром. і війт. Як собі «до серця» ту справу бере писар гром., достаточо буде навести его слова: «miałem już raz pojednać, bo miałem już kilka wezwaj». — Про переслуханє війта кружить в селї чутка, що хтось там в старостві при переслуханю мав війта так потїшати: «не бійте ся війте! про себе (пофалшованє акту урядового) будете ще війтувати 4 роки дальше!» Можливе. Але-ж пробіг! Я-ж не звертав ся в отвертїм письмі в гадцї, щоби війта позбутись! Я го поклав війтом і він міг про мене ще 50 років війтувати, бо по перше, в кожній важній справі він мене ся радить, а по друге, против моєї волї не переведе війт нічого ні в радї гром. ні в громадї, на тїлько ще славити Бога маю в громадї поваги і любви мимо дявольских заходів крещених і некрещених моїх противників в повіті, що парохіяне мою волю не зневажають. Тож не з обави відкликнєсь я прилюдно до Его Екц. п. Намістника, ле з тої знаменної причини, що гнїль косівська намагаєсь коріне защипити там, де з гори знати повинна, що се її не поведеть ся. — Якб причину сфалшованого протесту подав я охоту сина війтівського, зістати війтом, бо в Косівщинї впроваджують поволї звичай, що син наслідє війтівство по вітцєви. Мусить бути в Косівщинї війтівство і інтратним, коли, як голосять, старий війт — скинений з війтівства «з туску за панским хлїбом зависив ся, але дякувати Богу сяк чи так, душегуба відтяли».

За останніми словами некрута почув ся з купки жовніврів сьміх.

— Ось воно село! — в погодливим жалем промовив фрайтер і звелїв рушати:

— Рушницї вільно!... Гайда!...

Варта вільно стукотючи на ходу, сховала ся на ріг і незабаром унишкла її хода. Вартовий узєв рушницю на плече і тихо пішов по довж стїни.

* * *

В серединї турми, з останнім ударом дзвона почало ся порушанє. Похмура та смутна, туремна ніч давно не бачила подібного оживленя. Неначе справді дзвін до церкви донїс ся сюди вістю волї: чорні двері кімнат одна за другою одчиняли ся. Люде у сїрих халатах, з барвистими клаптинами на спинах, довгим гужем, парами, йшли суточками у туремну церкву, що блискала вогнями. Вони йшли з права й з лїва, підїмались по сходах здолу, опускались зверху; посеред гучного тупота чулась брякотня рушницї і цвєньканє нїжних кайданів. Увїходючи в обширну церкву сїра товпа уходила у загородї і там затихала. В церковнїх вікнах були видні міцні залїзні штахетч.

Турма спустїла. Тїльки у чотирьох баштах у маленьких, круглих кімнатах, чотири тамотнїх

Моїм бажанєм було і єсть, щоби піднесена справа в моїм вітвертїм письмі до Его Екц. п. Намістника була чим скорше розсуджена по справедливости, бо инакше я докажу, хто і коли учив в Косівщинї фалшувати акта, а се відай пожаданим би не було. Яко рускїй піп а ще з Косівського сьвідомий я досяглости мого прилюдного жаданя як і того, на яку бучу виставляюсь із сторони несовіетних визискувачів темних та приголомшених мужиків в Косівщинї, але обовязок совієти антє опїя...

В послїдній хвилї довідуюсь, що в справі пофалшованого протесту против виборів до ради гром. в Довгополї вїзванї деякі з підписаних на протестї до переслуханя в ц. к. старостві в Косові на день 11. сїчня 1900 до ч. 23559 pod grzywną 10 zł. a. w.

В згаданїй дописи сказано, що війт в Полєнках впровадив при складаню приречєня ц. к. староство в блуд — припровадивши місто двох радних, людей з вулицї. Я бим о тїм і не згадував, бо «шкода ходу до пустого роду», але хочу зазначити, як такий війт, коли єму «удасть ся подібна штучка», цїнить потому власти політичнї. Чи винагородить голос такого війта поданий пп. Zalewski-ому або Mojs-i ту деморалїзацію, котру він ширить в народї? Недавно жаливсь менї мужик, котрого згаданий війт до себе прикликав, що, коли той війт яв на него дуже наступати, мужик зваживсь оправдувати ся: «війточку! я на се не заслужив, щоби ви мене так машкарили». На се як не визьвірїть ся війт: «мовчи дурню! ти дурню того не розумієш, що тут у мене канцелярия (се війтова хата, за котру він солєні гроші з громади тягне «яко на канцелярию»), що тут передо мнов мусить заступник старости (се-тв комїсар) шанку займити, «гаштах» передо мнов стояти!» — Се тобі? ... уню заплата, бо «такі пожитєть не сїяї о благословєніи Господнї».

Поклик Вашого дописувателя, щоби духовєньство тутешного повіту проснулось і взялось цїкаво «хапаючи за боляче» до переведєня виборів до рад громад, є цїлком оправданий. Розводитись ширше над ним не виджу потреби, бо справа всесторонно оброблена була вже нераз по часописях, алє «въ вниманїє» многим з духовних не тїлько тутешного але і других повітів наведу один з кількох відомих менї случаїв як нарід задивлюєть ся на те, коли духовні не займають ся справами громад. зглядно народними. — Переїзжаючи 79. або 80. року через Надвірну почув я, що парохіяне напали в Пнівю на свого пароха і хотїли его з села а зглядно з парохїї прогнати, і коли би случайно не був тої днини урядник судовий на якийсь провїзорї в селї, то хто знає, на чїм би була справа закінчилась. Коли стали питати про причину, для якої хотять свого пароха прогнати, вони в дитинно невинний спосіб толкувались: «бо то прошу у нас ксьондз не такий як у людей, чи то до виборів громадских чи яких других не ска-

рештанта понуро кидало ся по своїх келїях, інколи притуляючи ся вухом до дверей і жаждно хапаючи уривки сьїву, що лїнув з церкви.

Та ще в одній з загальних кімнат, на ліжку лежав недужий. Доглядач, котрого оповістили про його несподївану хоробу підїйшов до нього, як рештанта вєли в церкву, і нахилиючи ся зазирнув йому в очі, вяленї у просторїнь і розжаренї якимєсь чудним вогнем.

— Іваненко!... Слухай Іваненко! — кричав доглядач до слабого.

Рештанта не повернув голови; він бубонїв щось невизразне; голос був хриплий; розпаленї губи ворухили ся на силу.

— Завтра в лікарню! — розпорядив ся доглядач тай вийшов, зоставивши коло дверей одного з коритарних. Той уважно подивив ся на лежачого в горячцї і покивав головою.

— Ех, волоцюго, волоцюго! Видно братїку, відбїгав своє! — і заявивши, що тутечки йому робити нічого, дозорчий пройшов по коритару до церкви, зупинив ся коло запертих дверей й почав слухати службу Божу раз-у-раз бючи поклони.

(Конець буде).

же вам: «ні бе, ні ме...» — Не хотїв-бим стереотипним sapienti sat кінчити, а мушу.

Іван Попель,
парох Довгополя.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Цїсар, вернувши з ловів, принимав на днях д-ра Вітека і д-ра Кербера. Шеф кабінету Вітек мав би ще § 14-им розпорядити закон о поборї рекрута на 1900 рік, а др. Кербер здавав мабуть цїсарєви справу з результату своїх переговорів з поодинокими личностями, що мали би увїйти до нового кабінету. О скїлько нинї комбїнують нерїшаючи сфери, то др. Кербер став би шефом кабінету і мінїстром внутрїшних справ, теку просьвіти обняв би др. Гартль, фїнансї — Бем-Баверк, справедливости — др. Лямаш (з мінїстерства просьвіти, антисемїт), торговлї — гр. Гоес, намістник Триєсту, рїльництва — гр. Білянд-Райдт, оборони краюєвої — гр. Вельзерсгайм, мінїстром без теки (для Галичини) остав би Хлендовский, а мінїстром залїзниць — Вітек. Новий кабінет рїзвив ся би від теперїшного тим, що всі члєни его були би дїйсними мінїстрами.

В австрійській і угорській делегації, що зберуть ся 9. сїчня на повнї засїданя, надїють ся атаків на заграничну політику гр. Голуховського, іменно на тридержавний союз і на мнїму чи дїйсну інгренцію гр. Голуховського на внутрїшню політику Долїтавщини. Чєхи присуджують гр. Голуховському почин до знесєня язикових розпоряджєнь. Радикальні елементи угорської делегації виступлять мабуть неприязно і проти мінїстра війни Кріггемєра за те, що в обох половинях держави рознесли ся слухи о підвишеню контингєнту рекрутів, чого боять ся Угри з огляду на висшу квоту, через що на Угорщину упали би і більші тїгари.

Угорський мінїстер а latere Сечєні має за для слабого здоровя небавом уступити, а місце его заняв би гр. Аповїй.

Нїмєччина негодує трохи Англїю за інтернованє двох своїх кораблїв (в Дєлягоа і в Адєні), що будьто вєзли зброю і людей до Трансвалю.

З боевица африканського стїлько нового, що 26. грудня Англїчани пробовали з Мафєкїнгу видобути ся і втратили притїм кількадесят людей. Віддїл, що пробовав перебити ся через боєрскї поляки, знищений. Надїють ся, що Мафєкїнг небавом піддасть ся. В околици Колєсбергу прїйшло на днях до меньших воєнних стрїч. Колєсберг держать ще завдво Боєри, а англїйський ген. Френч хвалить ся, що обсадив угїрїя довкола міста. На всхїднім боевици тихо. Булер спочиває і жде на Робертса. 5. і 6. сїчня атакували Боєри Лєдїсмїє, однакж безуспїшно.

Н О В И Н К И

— З лївївського унїверситету. Цїсар іменуєв надзвичайних профєсорів о. д-ра Ів. Фїялка і о. д-ра Бл. Яшовського звичайними профєсорами, першого для церковної історїї, другого для церковного права.

— Галицький гаразд. Найновїше урядове справозданє о ліцїтаціях в Галичинї виказує, що в лїтах 1895—1897 зарядили суди 7.568 примусових ліцїтацій сєлянських господарств за довги. З тих було 5.750 таких, де приватний віритель (не банкова інституція) мав до жаданя 1—100 зр. Отже показує ся, що за марних кількє гулдєнів виставляно сєлянські недвижимости на ліцїтацію, розуміє ся, за безцїн. З вірителїв, у котрих сєляни нашї задовжують ся, є 60% вірителїв приватних, що зичать, розуміє ся, на лихву. Як сєму зарадити? Тут нема другої розумної ради, як дбати о те, щоби повсюди в краю були місцевї кредитовї інституції. Они-ж і могли би бути. Ухвала торїчна галицького соїму о закладаню кас системи Райфайзєна змагає до помножєня лєюкальних дешєвих позичкових інституцій. Тїлькж біда в тїм, що хто як хто, а ми Русини відносимо ся до сих інституцій або з недовірем, або з апатїєю, а відтак уміємо плакати на нужду сєлян наших... А нужда сєлян, се вода на всякі нам ворожї млими і млиночки. Райфайзєнка — се найлучша економїчно-соціална, а навїть і політично-національна програма. Правда, але райфайзєнка — се не здобуток рускої опозиції і независимости, а може се навїть «польска інтрига», піддержана «інкамерованими» послами?...

— Пятикоронївки. Відєньський монетарний уряд виготовив вже перші срібні пятикоронївки. Они мало що більші від нашого гулдєна. Послїдний має проміру 29 міліметрїв, а 5-коронївка 36 міліметрїв. На одній сторонї находить ся профїль

цїсаря, такий самий, як на звичайних коронах, з такою самою написею довкола. По другій стороні вибитий австрійський орел, над ним напис: *quinqe coronae*, а під ним рік чеканення монети 1900. По обох сторонах сего числа бачимо скорочену написе: 5 cor. Ся нова монета вийде в обіг доперва при кінці марта.

— **Голосний віденьський професор ембріології др. Шенк** подає ся, чи подав ся вже на пенсію. Як відомо, Шенк видав брошуру з своєю теорією, на основі котрої можна передвидіти, чи дитина, яка прийде на світ, буде хлопцем чи дівчиною. В кругах університетских узнано ту брошуру шарлятанською рекламою, виточено Шенкови дисциплінарне слідство, а вінци спонукано єго податись на пенсію.

— **Польська композітка.** В неділю дала у Львові в сали «Нар. Дому» концерт п-на Єлена Крижановска, Полька, роджена у Франції. Концерт був тим знаменний, що п-на К. грала на фортеяні переважно свої композиції побіч Шопена і Ваґнера. Польські дневники не дуже одушевись утворами концертантки, але мабуть для того, що рецензенти сих дневників ледви чи зрозуміли композиції п-ни К. Композітка видалась нам дитиною новітньої музики. Она мало переняла ся класичною музикою, а виобразувалась зовсім модерно, сказати би навіть сецесієвистично. Тому годі доглянути в утворах фортеянових п-ни К. класичного спокою, мелодійности, ясної гармонії і простої, але благозвучної одежі з всею природною єї красою. В утворах сих, переважно дрібних (менуєтах, романсах, мазурках, думках, краковяках, ариях, гігах і т. д.) є виравді мелодія, але єї позакривала композітка ефектами, бравурами, скаками тонації в тонацію, пасажами і бомбастом ритму та поліфонії. Через те композиції п-ни К. виходять трохи замазані та мов би поломані. Не вдаємо ся в потрібну критику. Щоби зрозуміти таку критику, треба було бути на концерті. Але мимо всего годі над композіткою перейти до дневного порядку на лад деяких рецензій хочби *Stowa Polsk-ogo*. Так лихо не було. П-на К. не буде ориґінальною, а буде епігоном Ваґнера і плеяди Ваґнеріаністів та Гумлістів. Однакж сам факт, що жєнщина взялась творити, заслуґує на більшу пошадку.

— **Чорт і Катерина.** Під таким заголовком написав чеський композитор Дворжак оперу, що на днях виставлено в перше у Празі. Лібрето насюване на переказі про знесенє панцини в Чехії. В місцевості Мокра Лгота жила біс не пані з таким же окономом, що катував людей-крепаків. Прозлющю сю паню дізнав ся вже сам Люципер і розсудив, що вона вже зрїла до пекла. Тому і послав єго чорта Марбуеля, щоб забрав сю паню на той світ. Марбуель виконує свою задачу. Він являє ся в Мокрій Лготі і застає тут як-раз празник. Нарід забавляє ся в гостинниці, гуляє. Хлопці танцюють з дівчатами під музику і сьпів. В товаристві являє ся також груба Катерина з своєю матерю. З нею хлопці не танцюють. Она велит-дівка, груба, онасла, єї би ніхто не завернув в танці. З неї хлопці гдуають, а розсерджена Катерина вимовляє: най би вас чорти взяли, коли ви мене не хочете! В сій хвили являє ся в коршмі Марбуель. Він засїдає яко незвісний кріпкий паробок між гостей, припиває до грубої Каськи і танцює з нею. Але по танці він і цепає з нею під землю. Се підглянув удалий парубок-пастух села і кидає ся за Каською в провал під землю, куди втік Марбуель. Сим кінчить ся перший акт. — Другий акт — пекло. Грішники приймають там всякі муки, молоді чортики грають ся в карти. Люципер питає за Марбуелем. Марбуель являє ся, несе грубу Каську на плечех, стогне, утомив ся, бо в Катерини хрест на грудех, а се для чорта найважший тягар. Груба Каська почула ся в пеклі неваче у себе дома. Она орудує всім і всіми розпоряджає. Єї і Люципер знахнув ся. Він велить Каську витранспортувати назад на сей світ. Марбуель просить ся, не хоче піднятись в друге сеї задачи. З бідю уложив ся він з пастухом, що сеї введе, чи внесе Каську з пекла. Але дїна велика. За труд сеї Марбуель зобовязує ся взяти злющю паню сейчас до пекла. — Третий акт — се палата злющї пані в Мокрій Лготі. Пані бачить, що вже на неї приходить смерть, а по смерті страшні муки за все лихо, яке она натворила людям своїм, крепакам. В палаті пані являє ся і пастух з села, любимець всіх. Через вікно влітає Марбуель. Пані просить ся, просить пастуха о поміч. Сей подєсь на услуги, але під вимінкою, що пані дарує людям панцину. Пані годить ся на услівє, даруєє людям волю. Але як позбутись Марбуеля? І ось пастух сироваджує грубу Катерину, а на сам вид єї Марбуель втіче. — Се зміст комічної опери, що загално подобала ся в Празі і небавом явить ся на дошках придворної опери у Відни. — Дворжак родив ся 8. вересня 1841 р. в Кралюпі, селі, де єго батько був шинкарем і різником. Сільський учитель підучив Дворжака случайно на скрипках, відтак грав Дворжак, маючи 16 літ, на альтівці в праскім театрі, в 1873 р. став органістом у Празі, аж в 1875 р. одержав артистичну стипендію. Потім він вже ско-

ро розвиває свій знаменитий талант. Першою єго оперою була опера: «Король і вугляр». Дворжак пробував ся на всіх полях музики вокальної і інструментальної. Доси числить він над 100 опер-ів: пісні, квартети, ораторії, дуети, сонати, танці, оркестральні симфонії і опери. Дворжак виобразованій на класичній музиці, але освоєний і з новітною музикою всесторонно. Мелодія, живий ритм, рух, звучність і барвність оркестри — всі ті прикмети винесли єго на становище першого чеського музика.

— **Люккені,** убийник цїсарєвої Єлисавети має небавом перейти до вєрєстатів на роботу з другими тюремниками. Директор вєзницї, Перрен звернув ся до президента кантонального правительства з таким поданєм: «Оба шєстимєсячній рєчинцї, в котрих Люккені мїг зїставати в окремій кєлїї, вже минули. Рєгулямін вєзницї не дозволяє менї без дальшого заряджєня правительства продовжати того рода тюремну кару. Люккені вєдє ся ненаганно і мїгби бути тимчасом допущєний до працї в загалних, тюремних вєрєтатах». Президент правительства згодив ся на се. Колиб однак в поведєню Люккенєго зайшла яка небудь змїна на гірше, в такім разї зїстав би вже до кінця житя в окремій кєлїї.

— **Еміґрація в Росії.** Замічено, що з відкритєм залїзного шляху через Сибір зросла еміґрація російских сєлян в рїжні сторони Сибіру. Доси висєлялись люди іменно з полуднєвої рускої частини на Амур. Що року виходить туди 200—300 родин. Їх перевозили кораблї на Суєс довкола Азії. Дорога тривала повні три мєсяцї. Правительство не спиняло сеї еміґрацї в надамурєкїй край, бо висєленцї були добрим охоронним вєлом супроти сусєдної Манджурії, Моголії і Китаю. Висєленням давано там землю та ще і державні позички на заведєнє хлїборобного гадзївства. Над Амуром витворились від кільканацяти лїт чисто-рускі колонїї. Тепер обяла колонїзація і другї сторони Сибіру, іменно губернії: Томск, Тобольск, Іркутск та Семіпалатинськ. В 1899 р. до сєрєня вийшло на Сибір над 200.000 людей, а то з губерній: Миньск, Вітебск, Могилів і др.

— **Полїтехніка в Казанї.** З Казаня пишуть, що тамошні губернійльні земські збори рїшили просити російське правительство про отворєнє полїтехніки в Казанї із слїдуючими видїлами: рїльничим, механїчним та хємічним. Потребу полїтехніки понирає се, що там лежить економїчний осєредок губернії над Камою та Волгою. Є се важне місце під науковим та економїчним зглядом з огляду на університет та на рїльничу ферму. В мїстї та найблизній околицї є багато фабрик, по більшій частї з ориґінальною продукцією. Зєметво заявило ся радо причинити ся материяльно до устрєвня полїтехніки.

— **Кроваве весїлє.** З Риму доносять: В сєлї Каналь, провінції Кунео відбував ся шлюб. Коли молода пара мала виходити з костєла, сьвяки і знакомї хотїли на єї честь дати кілька салв. Полїція не дозволила на се, так що прийшло до бїйки. Полїціянти зневоленї були ужити оружя. Їх стрїли влучили молодих, що щасливї виходили з костєла. Молодий, що числив 22 лїт, влучений кулею в сєрце, упав неживий на мїсцї, а молоду, ранену тяжко в голєву, занєсєно з траґїчного мїсця до мів.

— **Печаливий батько.** Зелїзницею з Пєшту до Відня в купє другогї класи їхало товариство. Вєї забавляли ся розговором, лише один молодший мущина спав на всї заставки і від часу до часу супроводив розговори навіть хронанєм. — «Бїда менї з моїм сїном» — заговорив старший мущина, що сидїв vis-a-vis сонливого. «В школі спить, дома спить, спить і в дорозї. Мєньше вже про спанє, але в тїм бїда, що він заєдно при собі носить значну суму гроша, а по дорозї лучають ся всякі люди. Ось і тепєр вєзє він з собою калитку з яких 6.000 зр.» Сїнок пробудив ся, позїхнув, а через хвили знов захропів. «Стрївайте, панове» — продовжав батько — «мущу єго покарати, нахилив ся на сина і легонько витягнув єму з нагрудної кишєнї калитку з грїшми, — «я як пробудить ся, ви, панове, мовчіть, відтак посьмїємось над ним». Сказав — зробив, а по хвилиндї ще добавив: «Тепєр пїйду я до їдальнї, а ви, панове, пст!» Товариство притакнуло. Симчасом вози котились, приставали, а сонливий сїнок спирає головку то о єю, то о другу подушочку. Аж в Найгайзєль на стацїї заграла цїганьска музика. Сїнок пробудив ся, простягнув ся, глянув крїзь вікно, відчинив єго і велїв собі подати шклянку пива. Пиво витверєзило єго, а купєній товаришї лише сьмїють ся в душі. «Що то будє, як счєчє платити? Сїнок дїйсно сягнув в карман за грїшми, але в сїй хвили поблїд, став обшукувати себе, мовчить і зляканими очима споглядає на товаришів подорожї, що ще більше сьмїють ся в кулак і з собою ззирають ся, немов би казали: добре тобі так, не спи, батько штудєрно провчив свого сїуха! — Панове! — скричав сїнок — моя монетка! Товаришї ще більше зарєготались. — Ні, не жарти, панове, тут був у мєнє пуляєр з 6.000 зр.! Кондуктор! кондуктор! — рєпетує сїнок. Тодї і промовив один з супутникїв: «Не трївожїть ся, се батько ваш витягнув вам калитку,

як ви спали. Він в їдальнї». — Хто! батько мїй? відповїв гнївно сїнок: мїй батько помер перед 14 лїтами! Кондуктор! Справа скоро прояснила ся. Вєї полєтїли до їдальнї, але там батька не було. Печаливий батько давно вже висїв з поїзду. *Tableaux!*

— **На кого Боєри, на того і вїтер.** В Каплянїдї лучилась на днях така немїла пригода бїдним Анґличанам. Не лише Боєри напосїлись на них та бють їх, куди попало, але недавно подує їм і вїтер — не так в очї, як в ваґони, налаштованї живнєстїю. Ваґони тї стояли собі спокїйно на стацїї в Рєнсбургї, що є в руках Боєрїв. Ну, і покотили ся. А позаяк Боєри під Колєсбергєм здемолували залїзничий шлях, то 26 ваґонів з всякими присмачками, з бєфштеками і анґлїйским Oel-ом та портером, упало в прощєсть і розбїло ся. Розумїв ся, що ненаситні Боєри кинулись на добич. Анґличани вислали в напрямї до Колєсбергї другий поїзд на здогін, але сеї мусїв завернути з дороги, бо боєрєскї пушки стали єму дуже плєвати в очї. З разу думали Анґличани, що якийсь зрадник викинув їм таку штуку. Пізнійше показало ся однакж, що вїтер заповдїяв їм таку шкоду, тим легше, що з Рєнсбургї до Колєсбергї залїзничий шлях похилиє ся. Під Глєнковє мули сполохались та унесли з собою 4 армат. Над Тугєлею не знали Анґличани бродїв, а тут не надїялись пакєтного вїтру. Бїдному — рвє ся!

— **Дрїбні вїсти.** З другогого поверха камяницї при ул. Шєптіцкогє ч. 15а. кинула ся з причини нещасливої, заведєної любови молода дївчина, Катєрина Вилицка. Нєщасна поломала собі ноги. — За оклик: «горити!», на який позволив собі у львівскім театрі якийсь недотєпний жидок, Адольф Пордєс, засуджєно вивовника на три днї вєзницї. Щастє, що у Пордєса був слабїй голєс, бо инакше сєї їдїотичний жарт мїг був довести до перєполоху, а може й катастрофи. — З Станєслава угїк до Амєрики Йосиф Фінґєрєр, возний жидївського банку, допустившись численних фалшовань вєкєлїв на шкоду тамошних купцїв, котрї опїєля єсконтував в тїм самім банку.

— **Перєписка редакцїї і адмїнїстрацїї.** Впр. о. І. П. в Д. Сердєчно дякуємо. Пїчнємо печатати від пятницї, се значить від 1. числа 1900 р., бо за сєй рїк вже не змістило би ся.

Телеґрами.

Відєнь, 9. сїчня. Fremdenblatt пише: «Більшїсть столичних і провінцїональних дневникїв обговорюючи ситуацію, виходить з заложєня, що кабінєт Вітєка сповнив вже свою мїсію і, небавом уступить. У всїх донєсенях о будучім кабінєтї особа мінїстра Кєрбєра стоїть на першїм плянї і з єго прозвищєм лучають також всякі дальшї комбїнацїї що-до складу і краски полїтичної будучого мінїстерства. Однак доси в жаднім напрямї не повзято децїзїї. Загално думают в Відни, що сли-б др. Кєрбєрови не повєло ся зложити кабінєт, то президїю мінїстерства обяв би бр. Гавч. В такім разї мінїстром просьвіти зїстав би Штїрк(?) або Рєзєк, а мінїстром для Галїчини Бобжинський. Говорять, що др. Кєрбєр мав зажадати від корони уповажнєня на розвязанє парламєнту і розписанє нових виборїв, колиб презєдєнє єго плянів не повєло ся. Послїдну вїсть треба приймати з великою обережностїю. — В бюджетовїй комісії австрїйскої делеґацїї прийнято ехрєсє мінїстра Голуховскогє більшостїю голєсїв з признанєм до відомостї.

Відєнь, 9. сїчня. Дєржавна рада мала би зібрати ся 23. сїчня (?).

Відєнь, 9. сїчня. Пїсля інформаций «N. fr. Press-и» утворєнє новогого кабінєту наступило би аж в другїй половинї сїчня. Є притїм намїр, покликати до кабінєту трєх мінїстрїв без теки для заступництва інтерєсїв Нїмцїв, Полякїв і Чєхїв(?). Новий кабінєт мав би голєвно посєредничити мєжї Чєхами і Нїмцями при участї чєскої і вїмєцкої шляхти. На разї наступив би роз'єм. Мєнери лївицї з'їздять ся сюди на нараду.

Градєць, 9. сїчня. Пїсля «Grazer Tagblatt-у» намїрило мінїстерство справєдливостї звєсти (?) нотарїяти, а функцїї їх переказати адвокатам.

Льондон, 9. сїчня. З Прєторїї доносять: Анґличан вшєрто з Дордрєхту. Під Колєсбергєм триває від кількох днїв бїй. Під Рєнсбургєм (коло Колєсбергї) втратили Анґличани 70 людей. Крїм того заповнили Боєри 50 людей (Шкотїв). Вітє доносить, що 7. сїчня Боєри опять острїлювали Лєдїсміс. Три рази заняли Боєри окопи анґлїйскї і три рази відпєрто їх.

Вашїнґтон, 9. сїчня. Сєнат ухвалив завїзвати президєнта Мєк Кїнлїя до посєредництва мїж Анґлїєю а Трансвалєм.

ТОВАРИСТВО

Взаїмного Кредиту в Кракові

виплачує своїм членам почавши від 2. січня 1900 року від уділів платних перед днем 1. жовтня с. р.

4 процент

яко завдаток на дивіденду за р. 1899 в касі Товариства в Кракові і філії у Львові за оказанем уділової книжочки.

Приймає також вкладки на щадничі книжочки або рахунок біжучий і опроцентує зарівно попередні як також ново зложені від 2. січня 1900 року почавши по

4½ процент

аж до відклику.

Виплачує без вивідження К. 2000.

За 8-дневим вивідженням до К. 10000.

Висші вкладки, с. є понад К. 10000 за попередним порозумінем.

Бюра філії у Львові знаходять ся при улиці Третього Мая ч. 16 в будинку крак. Товариства Взаїмних Обезпечень.

В Кракові, дня 18. грудня 1899.

(Передрук не буде плачений). Дирекція.

Подарки на Сьвята і Новий Рік!

Найдешевше
жерело купна

так довго, поки запас старчить.

зр. 2-20

ніклевий анкровоий ремонтаровий годинник кишеньковий з позолочуваним ланцужком.

зр. 4-65

добірний срібний ремонтаровий годинник кишеньковий разом з срібним американським ланцужком.

зр. 4-90

женський срібний ремонтаровий годинник разом з посрібленим ліпшим англійським ланцужком.

зр. 11-50

14-каратно-золотий годинник ремонтаровий разом з атласовою касетою та елегантним ланцужком.

Кожний годинник має 3-лтну гваранцію.

зр. 1-50

коштує 6-каратовий перстень з елегантним каменем.

Річи посилає ся за посліплатаю або за попередним побранем гроший. Сли річи не вподобають ся, можна звернути в протягу 8 днів, а взяті гроші звертає ся назад, так що купуючий не поносить ніякої страти.

Brüder Hurwitz, Exporthaus, — Krakau Stradom 17.

— Богато ілюстровані цінники висилає даром. — Аґентів пошукує. —

3-8

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокое руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним Впроев. Митроп. і Проев. Еп. Ординариатам всіх трех епархій, обезпечає будинки, урядженя домашне, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Днѣстра» дуже умірковані, услія обезпечень користни а шкоди ліквідують ся безприволочно. До кінця 1898 року вносили виплачені шкоди 527.790 зр. 67 кр. Полісія «Днѣстра» приймає Банк краєвий при всіхнах гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полісіє і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Днѣстеръ», стоваришенє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Днѣстеръ». Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти».)

Інформації і посередничтво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнійших комбінаціях.

Помилки для членів Тов. взаїмних обезпеч. інакшїм кред. «Днѣстеръ» на 5½% і 1% додатку на кошта адм.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в ціні по зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Інші товари по умірених цінах. 78-?

Перша руска торговля і рукодільня

параментів церковних

і застави столової (сервисів) із хінського срібла

під фірмою

Евг. Спозарский і Вол. Устенський

у Львові, улица Руска ч. 1.

в каменїці тов. «Просьвіта».

ТОРГОВЛЯ

поручає:

Свій богато заосмотрений склад всіляких товарів церковних.

Великий вибір хрестів жєлізних нагробних.

Застави столові з хінського срібла.

Всякі посилки полагаджую ся відворотною почтою по найнижшій ціні.

Рукодільня бронзівнича

приймає замовленя на всякі роботи із золота, срібла, бронзу і и. металів, як також до відновленя, позолоченя і посрібленя всякі церковні і домашні знаряди.

Все виконує ся в найкоротшій часі і по найнижшій ціні. 7—10

Хто хоче заробити 400 марок місячно

певно, легко і без ризика?

Нехай шле свою адресу без марки під V, 21,

Annoncen Exped. K. F. Wojtan Leipzig-Lindenau.